

1

בלונוי היליום ושוקולד

מלי:

בלונוי ההליום הצבעוניים וחפיסת השוקולד נראו מגוחכים למול המכשירים המצפצפים. רציתי לשמח אותו, אך לא הספקתי להכין לו כלום. הבלונים קפצו מול עיניי כשנכנסתי לבית החולים. קניתי אותם עם חפיסת שוקולד משובח. מזל שלא צירפתי דובי. דוד מיקי הביט בי, מתאמץ לחייך.

"תודה שבאת", הוא לחש. "ועל הבלונים", השתעל, "בשם הילדים שאין לי".

לחי בערו, אבל הזיק השובב שריצד בעיניו גילה לי שהוא במצב רוח טוב, אם הוא מסוגל לשוחח בשפה הצינית שסיגל לעצמו. "ותמסרי את תודתי גם לחנוך, כי הוא מנגן לי ניגונים שמאלצים אותי להרהר בתשובה". כבר לא הייתי בטוחה האם הוא ציני או רציני.

"אנחנו דואגים לך", הסברתי את המובן מאליו לאח היחיד של אמי. "כולנו מתפללים שתהיה בריא".

ידו המחוברת לאינפוזיה הונפה בביטול, ובידו השנייה החווה על השוקולד: "ממילא אני לא אוכל את זה", הודה, "אז טוב שהבאת לי משהו בשביל לכבד אותך". לקחתי קובייה מרירה אחת ובירכתי בקול. מצצתי אותה בשקט, נזכרת בזמנים שבהם היה דוד מיקי הדוד הגבוה והחסון ביותר בתבל, זוכרת שבחופש הוא לקח לנמל אותי ואת אחיי הגדולים. הייתי אז בת ארבע, אולי בת חמש.

"דוד מיקי", הייתי מפצירה בו, "תיסע מהר יותר!"

"תשוט, התכוונת", סנט בי בחיבה, מגביר את מהירות המנוע, ואני צווחתי באושר כשהטיפות המלוחות הרטיבו את סבך תלתלי הזהובים.

ועכשיו אני כאן ליד מיטת חוליו.

"הי, גבר!" נרתעתי לאחוריי כשדמות גדולה ניצבה בפתח.

"מה אתה עושה פה???" האדם פסע פסיעות גדולות לכיוון המיטה.

"דודו, באת בסוף".

"מי שלא בא אל הים. הים בא אליו", הרעים דודו הידיד בקולו. הצטמררת.

"יש לך אורחת. אני מנחש שזו האחיינית הקטנה שהיית משיט בסירה. ניחשתי נכון?"

"את זוכרת?" דוד מיקי הפנה מבט לעברי.

הנהנתי. מעבירה משקל מרגל לרגל.

"אז מה? מה עושה היום הקטנטונת?"

"אתה יודע, אחת כמו כולן. מורה. נשואה לבטלן אמיתי, ויש לה שביעיית גמדים".

"ואיך אתה, אחי? מתי תפסיק להתפנק?"

"הכלא הזה סופי", הוא כחכת בגרון.

הפיל הלבן מהרצליה | 9

"איך אתה מדבר? מי יפנק את היאכטה?"

"טוב", ניסיתי לסכם את ביקורי הקצר, מעיפה מבט בשעון. "אני חייבת לזוז. עוד מעט יש לי אוטובוס. להתראות, ותחזיק מעמד." "תודה שבאת. עם בלון קשור למיטה אף אחד לא יחלום שאני גלמוד".

דמעות קטנות הסתירו את החיוך שהתאמצתי לעטות על פניי כשברחתי מהחיים שלו לתוך קלחת החיים שלי, שהדבר היחיד המחבר ביניהם הוא קו 92, בואכה בני ברק.

כשירדתי מהאוטובוס נותר לי מספיק זמן כדי לטייל בשמש החמימה וליהנות ממזגני החנויות בחינם. נכנסתי לחנות סטנדרטית של בגדי ילדים, מדפדפת בין סוודרים לחורף שמציץ אלינו מהפינה. שמונים שקל לסריג היו מחיר גבוה בשבילי, אבל הדוגמה העדינה עם הפייטים בצדדים מצאה חן בעיניי, בפרט שהשגתי את כל המידות - לשתי הגדולות ואפילו לציבי בת השנה. גיהצתי את האשראי, אבל הוא לא עבר, למזלי. מי קונה סוודרים בתחילת עונה, בלי לבדוק בפינת העודפים מה נותר מהעונה הקודמת?! מי קונה בגדים רק כי הם יפים?!

נזכרתי בכל השיעורים על הסתפקות במועט שמסרתי במהלך השנים ועפעפתי בבושה.

"חבל", אמרתי למוכרת הצעירה בהשלמה, "בעזרת ה' אשוב מאוחר יותר עם אמצעי תשלום אחר".

מאוחר הרבה יותר... בסוף עונה כנראה, כשהסוודר יעלה ארבעים שקל, אבל אז כבר לא יישארו מידות לשלוש בנותי מהדגם הזה דווקא.

ניחא. מורגלת בוותורים כאלו ואחרים עלייתי את שלוש הקומות לביתי.

על השולחן הסלוני ציפתה לי הפתעה - בלוני הליום וחפיסת שוקולד משובת. מתאים לחנוך להפתיע אותי, רק שאין לי שמץ של מושג לכבוד מה.

לא יום הולדת, לא יום נישואין ואפילו לא יום אירוסין.

הבטתי בבלון ההליום הכסוף ובכיתוב "תודה רבה".

הפכתי את חפיסת השוקולד, מנסה להבחין בפתק שאולי הוצמד, אך לא מצאתי כזה. התאריך השגרתי, הבית הנעול וחנוך, שאינו נוהג לבקר בו באמצע ה'סדר', הותירו חשודה עיקרית בפרשיית השוקולד והבלונים - ורדה שוורץ! השכנה מהקומה השנייה היא היחידה שהבאנו לה את המפתח שלנו. ייתכן בהחלט שהיא חשה צורך להודות לנו על סבלנותנו ועל סבלותינו במהלך השיפוץ שלהם. הלכלוך והרעש הפריעו לי מאוד, אבל אם אהיה כנה עם עצמי, הייתי מתגברת על כך.

אבל העובדה שההרחבה, שכה נחוצה לנו, היא חלום רחוק; הפער בין רצוני לפרגן לה מכל הלב לבין צביטות הקנאה העזות שמערערות את מה שידעתי על עצמי כבעלת עין טובה ואמונה עזה ב"אין אדם נוגע במוכן לחברו" - צורם לי יותר מחפירות הקונגו על הראש.

יפה מצידה של ורדה לשלוח לי שוקולד מריר משובח, מהסוג שקניתי לדוד מיקי. שיהיה לעילוי נשמת הַחֶלֶטֶתִי הכנה מהבוקר לשמור על תזונה בריאה. בכל זאת התרעמתי עליה כשפתחה את דלת ביתי הנעולה במפתח שהנחנו אצלה למשמרת.

ואם הייתי בבית ולא רציתי לגשת לדלת? אין לה גבולות?

כבר שנים עשרה וחצי, ועדיין לא בישלתי ארוחת צוהריים, אך מין דחיפות פזיזה גרמה לי לנקוש על דלתה של שכנתי כדי להודות לה, ובעיקר כדי להעמיד אותה על מקומה ולהסביר שהפרטיות חשובה לי הרבה יותר משוקולד, משובח ככל שיהיה.

"ורדה, תודה רבה", סיננתי מבלי להישיר אליה מבט.

"על מה?" היתממה ורדה, אוחזת בידה ילד מהמשפחתון שבביתה.

"על השוקולד והבלונים", הבהרתי את המובן מאליו.

"איזה שוקולד? אילו בלונים?" ההפתעה ניכרה על פניה, ואם

היא לא שחקנית מקצועית, הרי שככל הנראה אין כל קשר בינה לבין ההפתעה שנחתה בסלון ביתי.

"רגע", עכשיו היה תורי לפעור את פי בתדהמה: "את רוצה להגיד לי שלא את שלחת לי את השוקולד והבלונים לכבוד הבנייה?" "לא", הסמיקה שכנתי. "דווקא חשבנו שיפה לקנות לכם מתנה... אבל עוד לא הגענו לזה..." הפעם היה תורה לחמוק ממבטי.

"הייתי בטוחה שזה מכם", הודיתי בטעותי המביכה. "האמת שהתפלאתי, אבל כיוון שנתנו את המפתח רק לכם, חשבתי שאת זו שדאגת להפתיע אותי".

"חשבת שאפתח את דלת ביתך ללא רשות?" התעגלו עיניה של ורדה.

שתקתי כשהיא הפריחה השערה: "לכי תדעי... אולי השוקולד והבלונים עפו בטעות מהחלון, או משהו פרץ לכם לדירה דרך החלון..."

"מישהו טיפס עד קומה שלישית ופרץ דרך החלון רק כדי להניח חפיסת שוקולד ובלונים, ולא בשביל לגנוב", סיכמתי את המצב.

"רגע, את בעלך שאלת?"

"הוא באמצע 'סדר' עכשיו, אבל לא מתאים לו להניח לי מתנה בלי פתק ולהיעלם. בטח לא על חשבון הכולל", הבהרתי.

"מוזר מאוד", פסקה ורדה. "כשיתבררו העניינים, אל תשכחי לספר לי..." דרשה בהוגנות רגע לפני שסגרה את הדלת, מותרת אותי תוהה, מבולבלת ונבוכה.

חנוך:

"הלב שלי נקרע לשתיים", אני שר בקול, אצבעותיי פורטות על הגיטרה. רק בין קירות בית החולים אני מעז לנגן שירים בסגנון הזה, או כשמלי לא שומעת.

"לא הצלחת לקרוע לי את הלב", מודה הדוד של אשתי כשאני

משמיע את אקורד הסיום. "אבל בכל זאת השיר שלך הצליח לסדוק בו משהו, או אולי התפילין שאתה מניח לי כל יום".

לרגע נדמה לי שהוא רוצה לשאול משהו, אבל הוא ממשיך לשתוק. חששתי שחולפת בו מחשבה מה האינטרס שלנו לטרוח סביבו ולסעוד אותו בחוליו.

רציתי להגיד לו שאין לנו שום אינטרס, ואף אחד אינו משלם לי או למלי שכר טרחה, ואני לא בונה על כלום...

אבל במקום זה המשכתי לנגן, והפעם את שיר הילדות הישן: "אנשים טובים מאוד". אולי רציתי לרמוז לו שגם כאלו פגשתי בחיי. על השיר הזה לא הייתה לו אף מילה.

לאחר מכן יצאתי מהבולען הענק והדיכאוני לכיוון התחנה, נזכר ביום שהסתובבתי לחוץ בבית. היה זה תקופה קצרה אחרי שנולדה תמר בתי השלישית מלי עבדה אז במילויי מקום יומיים, דמי הלידה כבר נוצלו עד תום, והמצב בבנק דמה למפלס הכינרת באותה שנה - מאיים להתקרב לקו התחתון, קרי, בדרך לעיקול חשבון. תהיתי ממי אוכל ללוות כסף כדי שיהיה לנו קצת אוויר לנשימה. הורדתי מהרשימה את אחיי, המגרדים בעצמם את קירות הארנק המצומק. אחיה של מלי אפילו לא באו בחשבון, גם אם יש להם כסף בחשבון. להוריה - מלי לא הסכימה להתמסכן בשום פנים ואופן: "הם ישאלו אותי למה לא שמעתי בקולם, מדוע לא הוצאתי תואר. הם יציעו, בפעם המיליון, לממן לך או לי את לימודי התואר ראשון".

לפתע נזכרתי בדוד מיקי. התלבטתי האם למלי תהיה בעיה עם זה, והחלטתי שכרגע הבעיה הכלכלית מציקה יותר.

עמדתי מול המראה, עורך סימולציות אינסופיות של גמגומי בקשה משכנעים.

בהשגחה פרטית פלאית כבר באותו ערב קפץ דוד מיקי לביקור, מספר שהיה בבורסה ברמת גן, אך הפגישה התבטלה והוא החליט לנצל את הזמן כדי לבקר את אחייניתו היולדת. אפילו דובי הוא לא קנה לכבוד הלידה. אם אינני טועה, גם לא שוקולד.

הפיל הלבן מהרצליה | 13

ניצלתי רגע שמלי יצאה להגיש כיבוד והתחלתי לספר לו כמה קשה לנו כלכלית. כבר לא ממש זוכר באילו מילים בחרתי. האם סיפרתי שדמי הלידה היו נמוכים מהצפוי? אולי הסברתי לו שלמשפחה שהתרחבה נדרש תקציב מוגדל? אין זה משנה. גמגומי הנבוכים נגדעו על ידו:

"אתה יודע מה אני הכי מעריך במשפחה שלכם?" דוד מיקי לא הרבה להחמיא, כך שהופתעתי. "אתם מסתפקים במועט וחיים בדוחק, אבל אינכם נכנסים לחובות ולא חיים ברמה גבוהה יותר מההכנסות שלכם. אתם לא נהנים מצדקה. אנשים כמוך אני אוהב", טפח הדוד על שכמי בידידות, כאילו הוא יודע מהיכן אני משיג טרף לביתי... "כאלו אנשים אני אוהב. אנשים שגם אם הם בוחרים לשבת וללמוד במקום לצאת לעבוד, הם מוכנים לשלם את המחיר ולא לבכות בחוץ על מצבם".

הוא השתיק אותי סופית. עד היום איני יודע האם הוא הרגיש שתכננתי לבקש ממנו הלוואה, וכך התחמק בכבוד, או אולי אמר זאת בתמימות ובאמון רב. כך או כך, מאז הכנסתי גם אותו לרשימה השחורה הארוכה של בעלי יכולת שאסור לבקש מהם פרוטה, לא בהלוואה, ובוודאי לא בצדקה. שעה לאחר שיצא הדוד העשיר מביתנו הדל, מצאתי את עצמי עומד נבוך מול החברותא הדלפון שלי, מחתים אותו כערב על הלוואה נוספת של חמשת אלפים שקל מהגמ"ח של כגן.